

V domově
Čtyřlístek jsou
modernizované výtahy
► [strana 3](#)

Iva Jedličková:
Jsem takový
hřbitovní inventář
► [strana 4](#)

Svátek
výtvarného umění:
tři velké výstavy
► [strana 6](#)

Rozhovor Zdravotní klaunka: Z práce nejsem unavená, ale nabitá energií

Sabina Vojtas Fránová už osmnáct let baví děti v nemocnicích

Už čtvrt století existuje nezisková organizace Zdravotní klaun, která se za tu dobu stala nedílnou součástí nemocnic a přináší smích, radost a naději zejména dětským pacientům. V Plzni má svou zástupkyni – Sabinu Vojtas Fránovou, jež je zdravotní klaunkou už osmnáct let. V rozhovoru mluvila o klaunství i provázení umíráním.

Jak jste se stala zdravotní klaunkou?

Přišlo to samo. V té době jsem hrála s jedním divadélkem a jezdila s představeními za dětmi do školek i škol. A jednou jsem si koupila tištěné noviny a byl v nich inzerát na konkurz zdravotních klaunů. Mně se to zalíbilo, zjistila jsem si o tom více, vyrazila do Prahy na konkurz a zdravotní klaunem se stala. Od té doby je to moje životní láska. A protože jsem i sběratelem všeho možného, tak ten výstřížek z novin mám na památku schovaný dodnes.

A směřovala jste ke klaunství už od dětství?

Určitě. Od mala jsem byla živé, veselé dítě, hodně kreativní a tvořivé. Ráda jsem se předváděla a přehrávala různé komické scénky. Také jsem zpívala, tančila, malovala a to vše vlastně dělám dodnes a využívám ve své profesi.

Co po vás tehdy na konkurzu chtěli?

Výběrová řízení jsou celkem náročná. Musíte prokázat herecký i pohybový talent, schopnost improvizovat a zároveň je nutná i dávka empatie a citlivost k okolí.

Pokračování na straně 5.

Sabina Vojtas Fránová je zdravotní klaunka. Jezdí za dětmi do nemocnic v západních i jižních Čechách. Spolu se svými kolegy je baví v jejich pokojích, doprovází je také během operací.

Foto: Tomáš Vojtas

Fotoreportáž: Ples města Plzně byl ve znamení fantazie

Město Plzeň v lednu pořádalo v Městské besedě svůj už 21. reprezentační ples. Tentokrát přinesl **Noc plnou fantazie** s podtitulem *Pura Anima*, tedy Čistá duše. Atmosféru inspirovanou filmovou sci-fi sérií *Avatar* navodila multi-mediální show Rudolfa Stríteckého. Vystoupil Storm Ballet v choreografii Petra Čejky. K tanci ve velkém sále hrál orchestr BOOM BAND! V Malém sále se pak konala party v režii DJe Ondřeje Vodného. Vítězek z plesu už tradičně poputuje na charitativní účely.

Foto: Roman Muchka

Rekonstrukce tramvajové trati do Skvrňan pokračuje

V únoru se práce přesunou od čerpací stanice u CAN ke křižovatkám s Jízdeckou a Kalikovou ulicí

V lednu začala druhá etapa rozsáhlé rekonstrukce tramvajové trati do Skvrňan.

Foto: Martin Pecuch

Pokračuje rozsáhlá rekonstrukce tramvajové trati vedoucí do Skvrňan. Druhá etapa stavby začala v lednu a má skončit v březnu. Postupně přináší omezení dopravy i pohybu chodců v dotčeném úseku.

V lednu probíhaly práce v jízdním pásu ve směru z centra, mezi vjezdem k OC Plaza a křižovatkou s ulicí Kalikova.

Na přelomu ledna a února se práce přesunuly do obou jízdních pásů, v úseku od výjezdu z čerpací stanice Shell ke křižovatce s ulicí Jízdecká ve směru do centra a od křižovatky s ulicí Jízdecká ke křižovatce s ulicí Kalikova ve směru z centra. Chodcům je umožněn průchod v křižovatkách Kalikova

× Kotkova (vždy v jednom místě v závislosti na postupu prací) a u křižovatek Tovární a Jízdecká, a to vždy v jednom ze tří míst pro přecházení nebo na přechodu pro chodce podle aktuálního postupu stavby. V termínu od 16. února do 22. března bude uzavřen přejezd v křižovatce s Kalikovou ulicí.

Na začátku března budou chodci moci přecházet v křižovatce Kalikova × Kotkova (v jednom ze dvou míst pro přecházení před křižovatkou nebo za ní) a za křižovatkou s ulicí Jízdecká. Místa pro přecházení u křižovatky s ulicí Tovární budou opět uzavřena.

Termíny se mohou měnit v závislosti na průběhu stavebních prací a klimatických podmínek.

Závěrečná třetí etapa rekonstrukce tramvajové trati na Skvrňany je naplánována na jarní měsíce a výrazně se dotkne křižovatky Přemyslova x Jízdecká.

O konkrétních dopravních opatřeních bude město veřejnost včas informovat.

Město Plzeň žádá veřejnost o zvýšenou opatrnost a respektování dočasných dopravních značení.

Rekonstrukce začala v říjnu loňského roku, její součástí je také úprava trakčního vedení, kabelových rozvodů a souvisejících inženýrských sítí – kanalizací, vodovodů a veřejného osvětlení, modernizace nástupních ostrůvků, komunikací a světelné signalizace, což zvýší komfort a bezpečnost provozu.

Plzeň opraví budovu vzácných filtrů

Technický unikát oslaví sto let. Město Plzeň připravuje rozsáhlou rekonstrukci historické budovy filtrů Puech–Chabal v areálu úpravní pitné vody Vodárny Plzeň na Homolce. Opravy, které potrvají přibližně tři roky, mají za cíl zachovat jedinečný technický a architektonický unikát evropského významu, jehož stav se v současnosti blíží havarijnímu. Předpokládané náklady činí přibližně 180 milionů korun.

Veronika Vítová, vedoucí Odboru správy infrastruktury Magistrátu města Plzně, do

jehož gesce rekonstrukce spadá, uvedla, že stávající ocelová konstrukce střechy, vyrobená Škodovými závody, bude zachována a ošetřena a bude provedena kompletní obnova střešního pláště, tedy dřevěných krokví, bednění a krytiny, včetně repase světlíků. „Řemeslníci rovněž provedou sanaci železobetonového nosného systému, obnoví fasády a vymění okenní a dveřní výplně. Na střechu bude instalován zachytňový systém proti pádu pro pracovníky údržby,“ popsala.

Aktuálně je vydané stavební povolení. Projektovou dokumentaci zpracovává

společnost ATELIER SOUKUP OPL ŠVEHLA.

Objekt byl postavený firmou Müller & Kapsa dle projektu Hanuše Zápala, který byl architektem plzeňského stavebního úřadu ve 20. letech 20. století. Stavba má dodnes nezpochybnitelnou architektonickou hodnotu a budí zájem odborné veřejnosti. Systém Puech – Chabalovy filtrace je možné považovat za technický unikát, dle dostupných informací je dochovaný jako poslední svého druhu na světě. Instalovaná technologie představovala ve své době špičkovou evropskou úroveň.

Objekt filtrů Puech–Chabal byl postavený firmou Müller & Kapsa dle projektu Hanuše Zápala. Stavba má dodnes nezpochybnitelnou architektonickou hodnotu a budí zájem odborné veřejnosti. Systém Puech – Chabalovy filtrace je možné považovat za technický unikát, dle dostupných informací je dochovaný jako poslední svého druhu na světě. Instalovaná technologie představovala ve své době špičkovou evropskou úroveň.

Foto: Jan Vaněk

Cena Hanuše Zápala: Výzva k nominacím na jedinečné plzeňské novostavby

Cena Hanuše Zápala je soutěžní přehlídka, která jednou za čtyři roky hledá a hodnotí nejkrásnější novostavby vzniklé na území Plzně. Letošní ročník bude zahájen 25. února 2026 a nominace bude možné podávat do 22. dubna 2026.

Do soutěže lze přihlásit stavby dokončené v období let 2022 až 2025. Nominace lze podat prostřednictvím jednoduchého on-line formuláře nebo písemnou přihláškou. Se souhlasem autora a vlastníka stavby je může podat kdokoli, tedy jak odborníci, investoři, tak i široká veřejnost. Přihlášené stavby posuzuje nezávislá porota složená z architektů. Cenu následně předává primátor města na slavnostním večeru. Formulář bude od 25. února k dispozici na webu Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně ukr.plzen.eu.

U Košuteckého jezírka bude zázemí pro dětskou skupinu, bufet i toalety

První plzeňský městský obvod vybudoval u Košuteckého jezírka objekt, v němž bude dětská skupina, občerstvení i veřejné toalety.

Foto: Petr Nosek

Nový objekt pro dětskou skupinu u Košuteckého jezírka má za sebou úspěšné kolaudační řízení. Letos zde začne fungovat dětská skupina s kapacitou 24 dětí. Součástí stavby, za kterou první plzeňský obvod zaplatil 38,5 milionu korun, jsou také veřejné toalety a bufet. Velká část nákladů by měla být pokryta z dotačního titulu Národní plán obnovy. Způsobilé výdaje mohou činit až 25 milionů korun. Do dětské skupiny, která zde vznikne, bude možné umístit už děti mladší tří let. Prostory dětské skupiny a občerstvení jsou stavebně oddělené, mají tedy i svůj vlastní vchod.

Město hledá novou podobu náměstí Míru

Město Plzeň oficiálně vyhlásilo architektonickou soutěž **Revitalizace náměstí Míru**, která rozhodne o jeho budoucí podobě. Jedno z nejvýznamnějších veřejných prostranství na Borech a Jižním Předměstí čeká zásadní proměna. Prostor, který dnes lidé většinou jen rychle projdou, by se měl změnit v přívětivé místo.

Do přípravy soutěže se zapojili i lidé, kteří v okolí náměstí Míru žijí, a jejich návrhy se tak promítly do soutěžních podmínek. Prostor má získat více stínu, vodní prvky a kvalitnější řešení zeleně. Počítá se také s malým občerstvením či kavárnou a s větším prostorem pro volnočasové aktivity. Město chce, aby náměstí působilo živěji a nabízelo lidem lepší podmínky pro pobyt a trávení času.

Soutěž je jednokolová, anonymní a otevřená všem kvalifikovaným týmům. Výsledky soutěže budou známy nejpozději do konce května 2026. Město s vítězem následně uzavře smlouvu na dopracování studie a přípravu realizace. Veškeré informace k soutěži najdete ti, kdo by chtěli svůj architektonický návrh na proměnu plzeňského náměstí Míru do 25. března přihlásit, na stránkách Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně – ukr.plzen.eu a na profilu města pro veřejné zakázky.

Na linku 22 jsou nasazeny trolejbusy a je prodloužena

Od ledna je linka MHD číslo 22 prodloužena a plně elektrifikována. Nově na ní místo autobusů jezdí trolejbusy. Dosud linka zajišťovala spojení mezi Koterovem a Karlovem, nyní byla z Karlova prodloužena až do nového obratiště Malvíny – v úseku dokončeném loni v ulici U Panasonicu na Borských polích. Provoz linky se zároveň prodloužil přibližně do 22. hodiny.

Plzeňské městské dopravní podniky (PMDP) nově do provozu zařadily pět krátkých a čtyři kloubové moderní bateriové trolejbusy. Nové dvanáctimetrové trolejbusy jsou pak primárně nasazovány právě na linku 22. Obnova trolejbusového vozového parku bude pokračovat i letos. Do konce března 2026 plánují PMDP převzít dalších pět dvanáctimetrových bateriových trolejbusů.

V domově Čtyřlístek jsou modernizované výtahy

Díky opravám za 21 milionů korun se zvýšila bezpečnost i komfort klientů

Zmodernizované výtahy má Domov se zvláštním režimem Čtyřlístek v Kotíkovské ulici, jehož služby poskytuje Městský ústav sociálních služeb. Rekonstrukce obou zařízení za více než 21 milionů korun včetně DPH, která zvýší bezpečnost i komfort klientů a personálu, trvala rok.

Kompletní přestavbou prošel výtah v bytové části pro klienty. Nově je navržený jako evakuační, což významně zvyšuje bezpečnost klientů v případě nouzové situace. Kabina je zvětšená, aby umožnila komfortní přepravu lidí, materiálu a především lůžek. Nově je také umožněn přímý vstup do výtahu z venkovního prostoru. Zrekonstruovaný a zvětšený je i výtah v zázemí kuchyně. Přepraví tak více potravin a zásob pro přípravu stravy.

Městský ústav sociálních služeb je příspěvkovou organizací města Plzně. Hlavním posláním a cílem je zlepšení nebo alespoň zachování soběstačnosti příjemců sociální služby, rozvíjení jejich schopností a snížení sociálních a zdravotních rizik u uživatelů a snaha co nejdéle udržet soběstačnost klientů v základních oblastech života. Poskytuje pobytové služby pro seniory v Domově se zvláštním režimem Sněženka (Klatovská), Domově se zvláštním režimem Čtyřlístek (Kotíkovská), Domově se zvláštním režimem Petrklíč (Západní). Dále jsou jeho klienty osoby se zdravotním postižením v Domově pro osoby se zdravotním postižením Nováček (Rabštejská). Ambulantní služby poskytuje prostřednictvím Denního stacionáře Jitřenka (Zábělská) a terénní služby seniorům, rodinám s dětmi, osobám se zdravotním postižením zajišťuje pečovatelská služba, jež je členěna dle územních okrsků.

V Domově se zvláštním režimem Čtyřlístek byly zmodernizovány za 21 milionů korun výtahy. Foto: archiv Čtyřlístku

Pomoc pro lidi se zdravotním znevýhodněním

Plzeň i v roce 2026 nabízí finanční pomoc svým občanům se zdravotním postižením nebo jiným zdravotním znevýhodněním. Peněžitý dar je určen lidem všech věkových kategorií, jejichž kvalita života je dlouhodobě ovlivněna zdravotním stavem. Pomoc má konkrétní dopad. Například u chlapce s dětským autismem a mentálním postižením umožnila finanční podpora zajistit pravidelnou ergoterapii, která je klíčová pro jeho vývoj. Díky tomu se zlepšilo jeho každodenní fungování i situace celé rodiny. O chlapce se navíc stará matka samoživitelka. Podporu lze využít například i na pořízení zdravotnických a kompenzačních pomůcek, mechanického vozíku nebo na úhradu rehabilitační a terapeutické péče. Žádosti už lze podávat a je doporučeno doručit je **nejpozději do letošního 31. července**.

Formuláře a další informace jsou dostupné na webu služeb Magistrátu města Plzně **socialnisluzby.plzen.eu**, kde je nutné kliknout na kolonku dotace v horní liště a po jejím rozkliknutí v levém sloupci na kolonku podpora zdravotně znevýhodněných občanů. Bližší informace podá také **Tomáš Hokr** na e-mailu **hokr@plzen.eu** či telefonu 378 033 357 nebo 720 059 429.

Do konce února lze žádat o stipendium generála Pattona

Čestné stipendium generála George S. Pattona je udělováno jednomu ze studentů a studentek škol v Plzeňském kraji, nikoliv již jen studujícím v Plzni. Přihlásit se mohou studenti, kteří jsou v předposledním nebo maturitním ročníku či v závěrečném ročníku učebního oboru a rozhodují se nebo už se rozhodli pro službu v armádě, v oblasti bezpečnostních složek či pro veřejně prospěšné činnosti (např. policie, požární ochrana, záchranná služba, zdravotnictví, výuka, sociální služby, humanitární práce, církevní služba a jiné veřejné služby atd.). Škola žadatele vybere a vyplní přihlášku na webu stipendia. Přihlášku je nutné poslat nejpozději do 28. února. Žadatel pak samostatně zpracuje a odešle stanovené přílohy přihlášky a to nejpozději do 16. března.

Vedle školního prospěchu jsou důležitým předpokladem pro udělení stipendia i hodnoty jako nesobecké odevzdání se druhým, snaha udělat svět lepším místem k životu, obětování se, ochota naplno se věnovat dobré věci a čest. I proto se požaduje, aby byla jako příloha přihlášky poslána také úvaha.

- V úvaze (ne delší než 750 slov) se může žadatel zabývat těmito tématy:**
- Které z výše zmíněných hodnot vás vystihují a proč?
 - Proč je pro vás služba společnosti důležitá?
 - Věnovali jste se nějaké činnosti, máte zkušenost nebo zažili jste určitou událost, která se vztahuje k těmto hodnotám?
 - Jaká jsou vaše přání a plány do budoucna ve vztahu k výše zmíněným hodnotám?

Finanční odměna je letos navýšena na 2 tisíce dolarů, v minulých letech činila tisíc dolarů. Slavnostní vyhlášení už 15. ročníku stipendia proběhne v rámci Slavnosti svobody Plzeň mezi 1. až 6. květnem 2026. Informace jsou na webu stipendia: <https://laviolettefoundation.org/soh/pilsen-cz>

Více velkých kontejnerů: Změny v nakládání s bioodpadem

Více velkoobjemových kontejnerů na bioodpad ve veřejných prostranstvích, jejich častější a rychlý vývoz. To jsou hlavní letošní změny v nakládání s bioodpadem v Plzni. Společnost Čistá Plzeň předpokládá, že za rok svezou tímto způsobem více než 14 milionů litrů čistého bioodpadu, který bude zpracován v městské kompostárně. K tomu přidá ještě možnost, aby si Plzeňané mohli za výhodných podmínek objednat individuální odvoz bioodpadu.

„Dle dat z minulého roku bylo v Plzni loni prostřednictvím velkoobjemových kontejnerů svezeno 8 milionů 822 tisíc litrů bioodpadu,“ uvedl technický náměstek společnosti Čistá Plzeň **Jan Šneberk**. V letošním roce Čistá Plzeň, která je zřizována městem Plzeň a stará se o odpadové hospodářství v západočeské metropoli, počet míst, kde jsou umístěny velkoobjemové kontejnery na bioodpad, navýší. Operativnější bude i jejich vyvážení po zaplnění.

Dosud byly velkoobjemové kontejnery přistavovány v určitý den celkem na 36 místech, a to vždy po dvou týdnech. Každý sudý týden tedy bylo 18 kontejnerů v určený den přivezeno na 18 míst a každý lichý týden na jiných 18 míst. Kontejnery jsou přistavené ve svozový den ve vegetačním období, tedy cca od 10. do 40. týdne, a to vždy od

Plzeň zavádí změny v nakládání s bioodpadem. Plánuje více svozů velkoobjemových kontejnerů i individuální svoz. Čistý bioodpad bude končit v městské kompostárně, která byla zprovozněna na konci minulého roku v Jateční ulici. Foto: Martin Pecuch

10 hodin. V březnu, dubnu, květnu, říjnu a listopadu je do nich možné bioodpad odkládat do 18 hodin, od června do září až do 20 hodin. Kontejnery jsou umístovány tam, kde bioodpad vzniká, tedy do lokalit, v nichž jsou rodinné domy se zahradami nebo zahrádkářské kolonie.

„Letos budeme nově přistavovat velkoobjemové kontejnery v tomto režimu například do Cihlářské ulice v Liticích, na křižení ulic Lednová a Zářijová na Výslu-

ní nebo do Zábělé. A na mnoha místech změním frekvenci přistavení a vývozu ze dvou týdnů na jeden. Občané jsou na službu zvyklí, využívají ji, a proto ji rozšiřujeme,“ informoval Jan Šneberk. „Každý týden budou moci lidé odkládat bioodpad například na Valše v ulici U Hájovny nebo hned na třech místech na Výsluní a v mnoha dalších lokalitách. Předpokládáme, že takto letos pomoci velkoobjemových kontejnerů svezeme až 14 milionů 850 tisíc lit-

rů bioodpadu,“ vysvětlil Jan Šneberk. Dodal, že na každém kontejneru je uvedeno telefonní číslo, a pokud bude zaplněn už během svozového dne, mohou lidé zavolat a Čistá Plzeň zajistí rychlé vyvezení bioodpadu, aby byl kontejner vyprázdněn a lidé měli možnost odkládat bioodpad skutečně po celou provozní dobu.

Dosud bylo měsíčně 36 vývozů velkoobjemových kontejnerů, nově jich bude měsíčně minimálně 54.

Další způsob, jak se obyvatelé Plzně mohou zbavit bioodpadu, je jeho individuální svoz. Lidé si mohou objednat přímo na adresu, kde jejich bioodpad vzniká, přivezení 240litrové nádoby na bioodpad a po jejím zaplnění zajistí společnost Čistá Plzeň její odvoz. Služba je výrazně dotovaná městem Plzeň. Skutečná cena svozu je 238 korun, obyvatelé Plzně však zaplatí za jeden vývoz pouze 90 korun a pronájem nádoby je úplně zdarma.

K podpoře těchto dvou způsobů odvozu bioodpadu město přistupuje proto, že takto shromažďovaný bioodpad je čistý a může být odvezen do městské kompostárny, jejíž zkušební provoz byl na samém konci loňského roku spuštěn.

„Budeme z ulic odstraňovat hnedě 240litrové nádoby, protože bioodpad v nich byl často znehodnocen, třeba igelitovými taškami, sklem aj. Mnoha lidem slouží k odkládání běžného domovního odpadu. Celý jejich objem jsme proto nemohli vyvézt do kompostárny, ale museli jsme s ním nakládat jako s komunálním odpadem. Ze zkušeností z minulých let víme, že do velkoobjemových kontejnerů lidé skutečně odkládají čistý bioodpad a při individuálním svozu bioodpadu můžeme nádoby kontrolovat a případně nedostatky řešit s konkrétním uživatelem,“ upřesnil Jan Šneberk.

Iva Jedličková: Jsem takový hřbitovní inventář

Pracujeme pro Plzeň: V seriálu představujeme ty, jejichž práce je důležitá pro chod města

Patnáct profesí a lidí, kteří je vykonávají jako zaměstnanci města Plzně nebo jeho příspěvkových organizací, představovala do konce ledna výstava v Kopeckého sadech. Jmenovala se Pracujeme pro Plzeň. Ukazovala fotografie i příběhy těch, kteří často zůstávají v pozadí, přesto je jejich práce pro každodenní chod Plzně nepostradatelná. Jsou mezi nimi například údržbářka a řidička, koordinátor staveb, strážník, řidič popelářského vozu, mistrová krejčovské dílny či ošetřovatel hadů. Ty, kteří se nebáli na fotografiích Kristýny Edmons Hessové předstoupit před veřejnost, představujeme také v seriálu Radničních listů. Iva Jedličková pracuje jako referentka oddělení kartotéky a pohřební služby pro Správu hřbitovů a krematoria. Říká o sobě, že už je hřbitovní inventář.

Pro Ivu Jedličkovou byla práce na hřbitově přirozenou volbou – navázala na rodinnou tradici, protože zde působil už její otec, a dnes tu pracuje i sestra. Poprvé tam přišla jako patnáctiletá brigádnice, i když tehdy měla jiné plány. Chtěla být učitelkou, a tak vystudovala pedagogickou fakultu. „Práce na hřbitově byl ale osud,“ podotkla s úsměvem.

Začínala jako referentka, spravovala hrobová místa, vybírala poplatky a za-

Iva Jedličková pracuje pro Správu hřbitovů a krematoria už mnoho let – téměř celý svůj profesní život.

Foto: Kristýna Edmons Hessová

jišťovala administrativu. Postupně prošla různými pozicemi a získala přehled o chodu celého areálu. Součástí práce je i tzv. kolečko, při kterém si každý zaměstnanec vyzkouší práci na jiném oddělení, díky čemuž lépe chápe fungování celého hřbitova a dokáže zaskočit za kolegy, když je třeba.

Dnes se Iva Jedličková stará nejen o administrativu, ale také o kontakt s pozůstalými či o organizaci obřadů samotných. Právě ty považuje za klíčové, protože pomáhají pozůstalým rozloučit se po svém a najít klid. „Obřad není formalita, ale okamžik, kdy se člověk může zastavit a nadechnout, aby mohl jít dál,“ zdůraznila. Hřbitovy se postupně proměňují a přicházejí i nové formy pohřbívání, od přírodních pohřbů až po lesní hřbitovy, kde se popel ukládá ke kořenům stromů. Iva Jedličková tyto změny vítá, protože rozšiřují možnosti, jak se rozloučit důstojně a osobně.

Protože je práce s lidmi v těžkých životních situacích náročná, zaměstnanci pravidelně absolvují kurzy psychohygieny, které pomáhají udržet potřebný odstup i rovnováhu mezi empatií a profesionalitou. „Práce na hřbitově je normální práce s výjimečnými okamžiky. Je o organizaci, o lidech a o empatii,“ vyznala, proč má svou práci ráda.

Plzeňské hřbitovy: Opravy arkád i vstup do významné asociace

Letos začala oprava historických arkád na Ústředním hřbitově v Plzni.

Foto: Martin Pecuch

Nový informační systém na ústředním hřbitově.

Foto: Lenka Bejvlová

Členem Asociace významných evropských hřbitovů se letos stala Správa hřbitovů a krematoria města Plzně. Kromě toho během roku zrealizovala řadu nových projektů a rozšířila služby. Mimo jiné zřídila místo k uctění památky nenarozených dětí, vybudovala místnost pro rozloučení se zesnulými v méně formálním prostředí, zřídila na všech městských hřbitovech hroby v dále pojaté jako křížová cesta, instalovala nové informační plánky, upravila cesty a další. A letos spustí vůbec největší investiční akci za několik posledních desetiletí – opravu historických objektů arkád.

Asociace je seskupením veřejných i soukromých subjektů v oblasti pohřebnictví napříč celou Evropou. V rámci České republiky je v ní zastoupena pouze Plzeň a Olšanské hřbitovy. Cílem je přiblížit hřbitovy široké veřejnosti, věnovat se osvětě, edukační činnosti a podobně.

Správa hřbitovů a krematoria města Plzně, jež má ve správě kromě dvanácti hektarového Ústředního hřbitova v Doubravce i dalších deset hřbitovů v okrajových částech Plzně, většinou malých, původně vesnických, investuje každoročně miliony korun do zkvalitňování služeb a nových projektů.

Správa hřbitovů a krematoria města Plzně se stala členem Asociace významných evropských hřbitovů. Foto: Kristýna Edmons Hessová pro projekt Pracujeme pro Plzeň

Upravené cesty

Loni například byla za 830 tisíc korun realizována první etapa úprav cest na Lesním hřbitově v areálu Ústředního hřbitova. V jeho levé části pak za 450 tisíc korun nově umístili kortenový strom

vzpomínek, jenž slouží k uctění památky nenarozených dětí. V pravé části Lesního hřbitova se uskutečňuje pohřbívání ke kořenům. Součástí Lesního hřbitova je i obřadní místo, kde se nacházejí dvě kortenové nádoby – jedna na vodu, druhá na

oheň. Určeny jsou pro plovoucí svíčky a pálení vzkazů.

Nový informační systém

Novinkou jsou také nové informační plánky umístěné v areálu Ústředního hřbitova. „Na každém je označení ‚zde stojíte‘, je opatřen QR kódem a na plánu jsou označeny a vyjmenovány všechny dosavadní čestné a válečné hroby. Plánky usnadní orientaci návštěvníkům hřbitova. Kromě toho postupně měníme informační označení u čestných hrobů, nově je opatřujeme QR kódem, dále také instalujeme kontejnerová stání a nové vodovodní stojany,“ přiblížila další úpravy ředitelka Správy hřbitovů a krematoria města Plzně Kateřina Šneberková.

Nová rozlučková místnost

Významné investice se týkaly i obřadních síní, byla zřízena nová rozlučková místnost v budově Obřadní síně na Ústředním hřbitově. Prostor je určený ke komornímu, rodinnému rozloučení se zesnulým v počtu až 20 účastníků pohřbu. V posledních letech začíná být trendem také rozloučení se zesnulým v méně formálních obřadních prostředích. „Právě proto jsme naše služby rozšířili o venkovní obřadní prostor a o rozlučkovou místnost, investice byla

ve výši 200 tisíc korun,“ uvedla Kateřina Šneberková. Loni byly také na všech hřbitovech ve správě městské organizace zřízeny takzvané hroby v dále pojaté jako „křížová cesta“. Jedná se o projekt za milion korun, jehož cílem bylo vytvořit pietní místa pro vzpomínku na ty, jejichž hrob není možné z různých důvodů navštívit. Zřízena byla také nová kancelář pohřební služby pro sjednávání rozloučení v budově Velké obřadní síně, nahradila malý nevyhovující prostor v budově ředitelství. Zvětšuje se i rozsah služeb pro sjednávání obřadů. „Od základního pohřbu žehem bez obřadu až po smuteční obřady dle požadavku pozůstalých. Rovněž máme velké množství různých způsobů pohřbívání,“ dodala Kateřina Šneberková s tím, že organizace má ve správě zhruba 40 tisíc hrobových míst, ročně zajistí kolem 3 tisíc pohřbů.

Oprava arkád za 40 milionů korun

Vůbec největší investici za několik posledních desetiletí má organizace připravenou na letošek. Spustí první etapu opravy historických arkád. Už v lednu začaly práce v jejich západní části. „První etapa je naplánovaná na rok a půl a investice bude ve výši 40 milionů korun, celková investice má pak činit 80 milionů korun,“ dodala Kateřina Šneberková.

Rozhovor ➔ Zdravotní klaunka: Z práce nejsem unavená, ale nabitá energií

Sabina Vojtas Fránová už osmnáct let baví děti v nemocnicích

Pokračování ze strany 1.

Vše vyjmenované musí do sebe zapadat. Než jsem se zdravotním klaunem stala, musela jsem projít třemi workshopovými koly. Poté musí klaun – čekatel – chodit na náhledy vystoupení svých zkušenějších kolegů, později se k nim připojuje jako třetí klaun a teprve až pak se stane samostatným zdravotním klaunem. A vzděláváme se stále. Je na to kladen velký důraz. Jezdíme na workshopy, učíme se novým klaunským dovednostem, máme společná setkávání i on-line přednášky.

Do kterých nemocnic na vystoupení jezdíte vy?

Patřím do devítičlenného týmu, který má v rámci organizace Zdravotní klaun na starosti nemocnice Plzeňského, Karlovarského a Jihočeského kraje. Jezdíme například na dětská oddělení do nemocnic v Karlových Varech, Chebu, Sokolově, Plzni, Rokycanech, Domažlicích, Českých Budějovicích, Táboře a Opařanech.

Jak často v jednotlivých nemocnicích vystupujete?

V těch menších to bývá většinou jen jednou za měsíc. Ale třeba ve Fakultní nemocnici Plzeň na Lochotíně jsme čtyřikrát v týdnu. V nemocnici strávíme většinou tři hodiny a během té doby zvládneme obejít dětské pokoje i na několika odděleních. Mnoho času nám zabere i samotné dojíždění. Na cestách jsme stále.

Vystupujete sama nebo s kolegy?

Záleží na tom, o jaký jde program. Máme několik projektů. Tím nejběžnějším je klaunáda ve dvojicích na dětských nemocničních odděleních. Za dětmi na pokoj přicházíme jako lékař a sestřička nebo třeba jako primář s dalším lékařem. Naše návštěvy jsou uzpůsobeny potřebám konkrétního pacienta. Máme však také projekt NOS neboli Na Operační Sál, kdy jen jeden klaun provází děti během operace. Třeba tento týden, kdy rozhovor vzniká, jdu v rámci tohoto projektu do Fakultní nemocnice Plzeň hned na dvě celá dopoledne k plánovaným operacím. A jsem s dětmi od začátku až do konce celého operačního procesu.

Jaké vtipy se dětem nejvíce líbí?

Děti milují humor, pomoci něj se lépe vyrovnávají se strachem a stresem během léčby a my se vždy snažíme odhadnout, jaký typ humoru má kdo rád. Obecně ale platí, že pokud se nám něco nepovede, třeba při vstupu do pokoje zakopnu, nabourám do kolegy nebo že mi tužka opakovaně padá na zem, funguje vždy. Jinak ale vycházíme z toho, co umíme. Z našich klaunských dovedností. Tedy využíváme našich klaunských charakterů, improvizujeme, používáme hudbu, kouzla, žonglo-

Sabina Vojtas Fránová je nejen zdravotní klaunkou, ale také dobrovolnicí v Hospici sv. Lazara. Pomáhá rodinám zvládnout těžké období.

Foto: Tomáš Vojtas

„Musíme se jako společnost naučit smrt přijímat, nebát se jí a mluvit o ní a také nemít strach požádat o pomoc.“

vání, akrobacii... To vše jako celek přináší dětem radost, zlepšuje psychiku i kvalitu pobytu ve zdravotnických zařízeních.

Jaké je vaše alter ego?

V nemocnicích jsem jako sestřička Jarmlka Prkenná, která miluje oranžovou barvu, bubliny z bublifuku, fotografování a také tajně kolegu Komárka. Kdyby nebyla sestřičkou, chtěla by být baletkou, modelkou nebo letuškou. A nemá ráda kabelky a lečo.

Z vašeho povídání vyplývá, že musí být úzká spolupráce mezi nemocnicemi a organizací Zdravotní klaun.

Spolupráce funguje skvěle. Lékaři a sestřičky už většinou komunikují přímo s naším týmem, který do nemocí jezdí. Máme za ta léta moc hezké vztahy. V nemocnicích už máme jasné „jízdni řady“, kdy jsou dány dny i časy našich návštěv na jednotlivých dětských odděleních. Musíme dodržovat nejen termíny, ale i hygienická pravidla, etický kodex a zásady ochrany dětí. Mezi námi a personálem nemocnic panuje důvěra.

Bylo to tak od začátku?

Když jsem před osmnácti lety začínala já, tak už to nějak fungovalo. První, kdo si musel získat opravdu důvěru, byl zakladatel zdravotního klaunství u nás Gary Alven Edwards. On sám po českých nemocnicích jezdil, oslovoval je i vystupoval jako klaun a postupně okolo sebe budoval tým zdravotních klaunů.

Kolik je dnes v České republice zdravotních klaunů?

V této chvíli je nás 94 klaunů.

Není profese zdravotního klauna občas psychicky náročná? Vždyť vy vystupujete i na dětských onkologických odděleních...

Ano, na onkologii chodíme také pravidelně. Ročně klauni z naší organizace zvládnou v České republice více než pět tisíc návštěv v nemocnicích, domovech pro seniory, ambulancích, psychiatriích, jednotkách intenzivní péče či v hospicu. A chodíme také za těžce nebo dlouhodobě nemocnými dětmi do jejich domácího prostředí – máme pro ně program s názvem

Přezůvky máme. Psychicky bychom jako profesionálové měli být odolní, učíme se, jak pracovat s emocemi a zvládat stres, míváme supervize. Sdílíme své pocity s kolegy. Sebehygiena je důležitá.

Když jste mluvila o programu Přezůvky máme...

Jsem zde proto, aby se dětem, ale i ostatním členům rodiny ulevilo, abychom se společně pobavili, něco hezkého zažili. Zkrátka i v takové situaci lze prožít radostné chvíle. Rodiče si mohou naši návštěvu domluvit prostřednictvím organizace Zdravotní klaun i prostřednictvím nemocnice, která má jejich dítě v péči. Když někdo o naši pomoc a podporu v těchto těžkých chvílích stojí, rádi za ním přijedeme. Paliativní péče je moje velké téma, které otvírá...

Můžete to blíže vysvětlit?

Jsem už pár let dobrovolník v Hospici sv. Lazara jako doprovázející v domácí paliativní péči. Jde to ruku v ruce s tím, jak můj život přináší změny i nové výzvy. Tím, jak v organizaci Zdravotní klaun vznikl program Přezůvky máme, jsem si řekla, že by

bylo dobré, abych se i já sama o smrti něco dozvěděla, přiblížila se jí a věděla, s kým mám tu čest. Začala jsem se o tuto problematiku více zajímat, číst si o ní. Absolvovala jsem kurzy vědomého umírání i paliativní péče. A pak jsem se jako dobrovolník přihlásila do hospicu. Je to součást mého vnitřního vývoje.

Existuje klíse, že klaun je vlastně smutný člověk. Možná na tom něco je. Vy vyvažujete legraci, kterou rozdáváte, tímto vážným tématem, jež mnoho lidí obchází, vyhýbá se mu...

Ano, říká se to, ale já si to nemyslím. Já se stále považuji za veselého člověka a humor miluji. V mém případě to vidím tak, že jsem toho měla možnost zažít více, a tím si uvědomit své hranice, kam až mohu zajít. A ukázalo se, že mám sílu vstupovat i do takovýchto těžkých situací, kterým se jiní vyhýbají. Přála bych si to dělat ještě více. Klaunství miluji, ale zároveň bych se chtěla více věnovat právě i provázení těžkým obdobím. Dává mi to smysl. Chci říci, že si nesmírně vážím svého života a toho, co mám. Pokora a vděčnost mají v mém životě důležité místo. Když má člověk zdraví, rodinu a vše funguje, jak má, tak má vše, co potřebuje, a najde i sílu pomáhat jiným.

Jak na vás rodiny umírajících reagují?

Jsou za pomoc rády. Jako dobrovolník jsem součástí týmu domácího hospicu. Téma se postupně otevírá a lidé se teprve učí, že si do té své tíživé situace, která je u nich doma, mohou pozvat někoho dalšího. To se týká pozvání nejen dobrovolníka, ale i klauna. Je to vystoupení z komfortní zóny, ale ten, kdo přijde z venku, může v té těžké situaci hodně pomoci a odlehčit ji. Stává se, že se lidé později ozvou a říkají, že to byl jeden z posledních hezkých momentů, kdy se třeba ještě naposledy společně zasmáli. Musíme se jako společnost naučit smrt přijímat, nebát se jí a mluvit o ní a také nemít strach požádat o pomoc.

Musí to být náročné pro vás i rodinu...

Naučila jsem se dělat své očistné rituály, cvičím, medituji. Bydlíme u lesa, takže do něj chodím na procházky. Chodím, dokud ze mne všechno nespadne, a domů se vracím s čistou hlavou. Mám dvě dcery, jedna je starší, druhá je ještě malá, takže starost o ni i děláni „blbinek“ s ní mě naplňují. Moc ráda cestuji, kočovný život to je moje. Mám i vlastní dlouhodobý projekt – vystupuji na různých akcích i oslavách jako Klaunka Pepina a i zde vymýšlím a realizuji nové projekty. Miluji být s dětmi. Takže z práce většinou nechodím unavená, ale nabitá. Nasměju se s dětmi i s kolegy. Uvědomuji si, že to vše, co mám, je velký dar a štěstí, a často si to připomínám.

Sbírka Pomáhající Plzeň už podpořila téměř 130 žadatelů

Za téměř čtyři roky fungování už sbírka Pomáhající Plzeň podpořila 128 lidí pracujících nebo žijících v Plzni, kteří se ocitli v tíživé životní situaci. Od dárců se v ní už podařilo shromáždit 4,3 milionu korun, z toho žadatelům bylo poskytnuto téměř 3,5 milionu. Sbírkou administruje Odbor dostupného bydlení a sociálního začleňování Magistrátu města Plzně.

Od založení sbírky v březnu 2022 k letošnímu 31. říjnu bylo schváleno již 161 žádostí. Finanční prostředky byly vyplaceny 128 žadatelům, kteří doložili potřebné doklady

a splnili podmínky pro přiznání podpory. Poskytnuté dary v celkové výši 3 491 416 korun byly využity zejména na úhradu kaucí, zprostředkovatelských poplatků realitních kanceláří, nájemného a základního vybavení bytu, tedy na výdaje, které bývají pro mnohé žadatele zásadní překážkou k zajištění stabilního bydlení. Pomoc směřuje především k samoživitelkám a samoživitelům, seniorům, válečným uprchlíkům nebo mladým lidem odcházejícím z dětských domovů, resp. domovů na půli cesty a dalším lidem, kteří se vlivem nepříznivých okolností dostali do složité životní situace.

Díky veřejné sbírce Pomáhající Plzeň už bylo podpořeno téměř 130 lidí či rodin.

Ilustrační foto: Shutterstock

Jedním z příkladů je čtyřčlenná rodina, která po čase stráveném v menším bytě 1+1 musela reagovat na své životní okolnosti a přestěhovat se do většího nájemního bytu 3+1. Rodina má tři školou povinné děti a nové bydlení znamenalo nejen více prostoru, ale také potřebu zajistit základní vybavení bytu. Vzhledem k tomu, že všechny děti navštěvují školu, rodiče žádali o příspěvek na pořízení psacích stolů a židlí. Oba pracují, ale vysoké náklady spojené s rodinným rozpočtem jim nedovolovaly zajistit tyto praktické věci. Díky finančnímu daru ve výši 20 tisíc se rodina mohla rychle a bez-

pečně usadit a děti získaly potřebné místo pro školní práci.

Město Plzeň děkuje všem, kteří se rozhodli podpořit veřejnou sbírku Pomáhající Plzeň. Největšími dárci sbírky loni byly Plzeňská teplárenská, a. s., Vodárna Plzeň a. s. a CTP Invest, spol. s r. o.

Zájemci o dar z veřejné sbírky najdou více informací a formuláře žádosti na webových stránkách www.pomahajiciplzen.eu nebo se mohou obracet na Kontaktní místo pro bydlení v Jagellonské ulici. K podání žádosti se mohou objednat také přes www.uradbezcekani.cz.

Svátek výtvarného umění

Plzeň hned na třech místech představuje tvorbu umělců spjatých s regionem. Výstavy jsou v Galerii města Plzně, v sousední Galerii Jiřího Trnky a také ve foyer Nové scény

Ve foyer Nového divadla je k vidění tvorba umělců zastoupených v Tvůrčí skupině P 89. Foto: archiv DJKT

Bilance 2026 představuje v Galerii Jiřího Trnky tvorbu členů Unie výtvarných umělců Plzeň.

Foto: Miroslav Chaloupka

30 let Artotéky města Plzně

Galerie města Plzně až do 1. března připomíná, že Plzeň už tři desetiletí buduje v rámci celé České republiky ojedinělou sbírku současného lokálního výtvarného umění. Artotéka města Plzně dnes zahrnuje již 357 výtvarných děl od 145 autorů (včetně neznámých) v celkové hodnotě téměř 5,5 milionu korun. Ve fondu se nacházejí díla etablovaných autorů, kteří významně ovlivnili regionální i celostátní výtvarné prostředí, vedle nich také práce střední generace a mladších umělců, často z počátků jejich profesionální dráhy. Mezi nejstarší díla v Artotéce města Plzně patří soubor grafik a kreseb Karla Votlučky (1896–1963), někdejšího člena Umělecké skupiny založené roku 1919 a považované za první výtvarný spolek v Plzni. Jsou v ní také zastoupeni všichni významní umělci plzeňského regionu, např. Jiří Patera, Miroslav Tázler, dále zástupci plzeňské malířské školy 70. – 80. let minulého století (tzv. Paterův kroužek) – Vladimír Havlíček, Václav

Malina, Milan Maur, Jan Samec a další. Dále je ve sbírce zastoupena tvorba Bronislava Losenického, Květy Monhartové, Jarmily Dytrychové, Marie Lacigové, Miroslavy Nové, Jiřího Rataje, Anny Kocouřkové, Vladivoje Kotyzy, Alice Kopečkové, Benedikta Tolara ad. Mezi nejhodnotnější dílo celé kolekce patří obraz Ladislava Sutnara (1897–1976), světového designéra a plzeňského rodáka, Venuše/Plzeň je žena. Na aktuální výstavě je k vidění výběr z nejnovějších akvizic z posledních pěti let, kdy do artotéky přibyla díla například Pavla Štybra, Mikoláše Axmanna, Miroslavy Nové či Pavla Žiláka nebo Václava Šmolíka, Alice Kopečkové i Rudolfa Riedlbaucha.

Plzeňský salón

Foyer Nové scény Divadla J. K. Tyla (DJKT) dává do 14. února prostor regionálním umělcům – koná se v něm 8. ročník Plzeňského salónu. Tentokrát je věnován Tvůrčí skupině P 89, která patří ke stálým výtvarným scénám plzeňského regionu. Výsta-

Výstava 30 let Artotéky města Plzně je umístěna v Galerii města Plzně a představuje díla, jimiž byla tato sbírka obohacena během posledních pěti let. Foto: Miroslav Chaloupka

va představuje tvorbu současných členů skupiny i výběr z děl jejich zakladatelů a nabízí tak pohled na kontinuitu i proměnu regionálního výtvarného umění. Přístupná je vždy hodinu před představením.

Bilance 2026

Výstava v Galerii Jiřího Trnky a také v mázhauzu a podzemí sousední Galerie města Plzně seznamuje veřejnost s uměleckou tvorbou několika desítek umělců sdružených v Unii výtvarných umělců Plzeň. Její těžiště tvoří malba, ale návštěvník se setká také s ukázkami kresby, ilustrace, grafického designu, výtvarné keramiky, šperkařské práce a textilní tvorby. Nedílnou součástí je i prezentace sochařských artefaktů, které oscilují od volné tvorby až ke klasickým plastikám a reliéfům. Diváky upoutá široké spektrum uměleckých technik a výtvarných postupů, jejichž prostřednictvím se umělci pokusili realisticky, symbolicky, expresivně nebo abstraktně popsat a interpretovat náš svět.

DJKT zve na Weberovo výročí, Steinway Gala i na muzikál Sestra v akci

Koncerty, které potěší milovníky klasické hudby i širší publikum. Každý z nich má jiný charakter, oba však spojuje slavnostní atmosféra a účast špičkových interpretů.

První z nich je už tradiční **Steinway Gala** naplánovaná na 14. února. V hlavní roli se představí koncertní křídlo Steinway, považované za nejlepší nástroj svého druhu v celém regionu. Jeho zvuk rozezná renomovaný český pianista **Karel Košárek**, laureát řady mezinárodních soutěží a interpret se širokým záběrem. Společně s orchestrem opery DJKT pod taktovkou dirigenta Jiřího Štrunce provede například Klavírní koncert č. 2 F dur Dmitrije Šostakoviče a slavnou Rapsodii v modrém George Gershwin a další.

Druhý koncert se uskuteční 5. března v rámci festivalu Smetanovské dny. **Weber 200 – Zrození a cesta romantika** připomene 200. výročí úmrtí Carla Marii von Webera (1786–1826). Nabídne nejen důvěrně známé skladby, ale i méně uváděné či překvapivé polohy Weberovy tvorby. Vystoupí sólisté a orchestr opery DJKT pod vedením dirigenta a šéfa souboru Jiřího Petrdíla.

Hříšně dobrá zábava se Sestrou v akci

Muzikálový soubor DJKT připravuje premiéru jednoho z nejúspěšnějších světových muzikálových titulů posledních let. **Sestra v akci**, inspirovaná stejnojmenným filmovým hitem s Whoopi Goldbergovou, se na Nové scéně DJKT poprvé předsta-

ví 28. února 2026. Plzeňské nastudování vzniká v režii Lumíra Olšovského. Hlavní roli Deloris alternují Charlotte Režná a Eva Staškovičová. Plzeňské nastudování bude druhým českým uvedením tohoto titulu, navíc v novém překladu Pavla Báry a Lumíra Olšovského.

Charlotte Režná ztvárňuje titulní roli v muzikálu Sestra v akci.

Foto: Martina Root

Měšťanská beseda: divadlo, kytary i smyčce

Iva Janžurová, Jana Paulová, Petra Špalková, Simona Stašová, Josef Dvořák, Miroslav Vladyka nebo Filip Blažek – to jsou jen některá známá jména, která se v nejbližší době objeví v divadelním programu Měšťanské besedy.

Už poněkolidáté sem 25. února dorazí známé pražské **Divadlo Ungelt**, tentokrát s **Mirolavem Hanušem**, **Petrem Stachem** a inscenací **Lavička**. Co všechno se může stát, když chcete mít chvíli pro sebe a někdo vás vyruší? Vystane konflikt plný nečekaných zvratů i komických momentů.

V situační komedii **Chlap na zabít** se zase 21. března setká nájemný zabiják **Filip Blažek** s nesmělým ztroskotancem **Mirolavem Vladykou**, který se chystá oběsit a dotěrným způsobem s ryze francouzským humorem ruší jeho práci.

Jako u táboráku vás v Měšťanské besedě rozehrějí kytary. Radost z muzicírování spojila první dámu české country **Věru Martinovou** s **Malina Brothers**, kteří tu 15. března vystoupí na společném koncertě. Struny tu 30. března nechají rozeznít také západočeský trampský písničkář **Jaroslav Samson Lenk** se svojí Partou a 2. dubna legenda českého folku **Pavel Žalman Lohonka** (na snímku), který se svými hudebními hosty oslaví osmdesátiny.

Těšit se můžete i na multižánrové smyčcové kvarteto **Epoque Quartet**, známé z taneční show Star Dance nebo z vystoupení s Danem Bárto, Monkey Business či Tatabojs. V Měšťanské besedě zahrají 22. března The Best of.

Divadelní i hudební program včetně prodeje vstupenek zájemci najdou na webových stránkách www.mestanskabeseda.cz.

Chuhei Iwasaki: Jazyk s hudbou souvisí

Šéfdirigent Plzeňské filharmonie se výrazně zapisuje do kulturního dění v Plzni

Narodil se v Japonsku a chtěl být dinosaurem, avšak už více než pět let je šéfdirigentem Plzeňské filharmonie. Chuhei Iwasaki loni na podzim převzal za své umělecké působení v západočeské metropoli Pečeť města Plzně. Právě připravuje dramaturgii orchestru na další sezónu a zve na 46. ročník festivalu Smetanovské dny, který se v Plzni koná od 26. února do 9. dubna a Plzeňská filharmonie je jeho organizátorem.

Na webu Plzeňské filharmonie je uvedeno, že jste český dirigent pocházející z Japonska...

Narodil jsem se v Japonsku, ale veškeré dirigentské vychování a vzdělání mám z České republiky. Beru to tak, že když muzikant získá hudební edukaci v nějaké zemi, tak at' je jeho národnost jakákoli, hudebně patří do země, kde získal vzdělání. Mně se dostalo hudebního vzdělání také v Japonsku, dirigentského ale jen v Česku. Začínal jste v Japonsku jako dítě hrou na housle, v roce 2006 jste přišel studovat do České republiky...

Bylo mi osmnáct let a přijel jsem do Prahy studovat hru na housle a skladbu, kterou jsem měl v Japonsku jako druhý obor. Nejprve jsem studoval na Pražské konzervatoři, poté na Akademii múzických umění.

Znal jste už z Japonska českou hudbu?

Už jako dítě jsem v Japonsku sbíral céděčka a měl jsem velmi rád české orchestry, a to nejen Českou filharmonii, ale také Orchestr hl. města Prahy FOK, který má úžasné nahrávky s dirigentem Václavem Smetáčkem. Jsou to vlastně už staré nahrávky, ale pořád skvělé. Hodně se v Japonsku mezi studenty hudby třeba debatovalo o tom, zda se nám více líbí nahrávky České filharmonie s dirigentem Karlem Ančerlem nebo s Václavem Neumannem...

Proč u vás nakonec zvítězilo dirigentství?

Když jsem v Praze studoval tři obory najednou – tedy housle, skladbu a dirigentství – tak jsem si řekl, že si musím jeden obor vybrat a dělat ho naplno. Pokud bych si nechal všechny tři, tak bych je mohl dělat třeba jen na šedesát procent.

Uměl bych sice hodně věcí, ale vlastně nic pořádně. Dlouho jsem přemýšlel, kterou cestou mám jít, a tehdy jsem pocítil, že já jako houslista jsem horší než dirigent. Byl to tehdy subjektivní dojem, a jestli jsem se mýlil nebo nemýlil, mohou ukázat jen výsledky mé práce.

Rozhovor spolu vedeme česky. Když jste přebíral Pečeť města Plzně, říkal jste, že je pro vás důležité mluvit řečí země, v níž žijete a pracujete, že česky mluvíte i se zahraničními členy Plzeňské filharmonie...

Snažíme se mluvit česky a má to mnoho důvodů. Tím nejdůležitějším pro nás muzikanty je, že jazyk a hudba mají velkou spojitost. Každá hudba jakékoli kultury pochází z písní a tance. Jazyk má vliv na to, kam v muzice dávat důraz. Chci být součástí české kultury, jazyk je její základ, bez jazyka kultura nevzniká.

Kdy začala vaše spolupráce s Plzeňskou filharmonii?

V roce 2018. Tehdy byl jejím šéfdirigentem Tomáš Brauner a dostal velkou šanci – zaskakovat na Pražském jaru za amerického dirigenta Leonarda Slatkina, a já zaskočil v Plzni za Tomáše Braunera. Od té doby jsem začal do Plzně jezdit pravidelně.

Jaký je plzeňský orchestr?

Je pro mě těžké ho hodnotit. Je to moje dítě a pro každého rodiče je jeho dítě nejlepší, nejúžasnější, nejtalentovanější, nejkrásnější... Moji práci je, aby plzeňský orchestr byl naprosto špičkový, a to z celosvětového hlediska.

A jaké je jeho publikum?

Doufám, že nás má rádo, jsme tady pro obyvatele Plzně a Plzeňského kraje. Myslím, že máme základnu věrných posluchačů a daří se nám lákat i posluchače mladé. Když jsme dělali odpolední silvestrovský koncert, přišla velká řada rodin s dětmi. To je přesně to, co chceme, aby se generace v hledišti míchaly.

Přispívá k popularitě Plzeňské filharmonie třeba i to, že v rámci různých akcí a festivalů vystupuje s lehčím repertoárem pod širým nebem? Třeba v rámci Festivalu na ulici jste vždy měli zaplněné náměstí Republiky.

Doufejme. Já věřím tomu, že když si krásně zahrajeme, tak se to určitě někomu

Rodák z japonského Tokia Chuhei Iwasaki je už pět let šéfdirigentem Plzeňské filharmonie.

Foto: archiv Plzeňské filharmonie

líbit bude. Jako šéfdirigent připravuji dramaturgii jednotlivých sezón. Mám vnitřní pravidlo, že co si nezamiluji, to dělat nebudu. Víím, že rozhodnout o tom, co je krásné, je subjektivní, a nejsem jediný, kdo o dramaturgii rozhoduje – máme dramaturgickou radu, ale snažím se přepočlivě vybírat a nabídnout to nejlepší a poskládat to tak, aby zazněly věci známé, třeba jako je Dvořákova Novosvětská, a propašovat tam i třeba hudbu soudobých autorů.

Co se Plzeňské filharmonii v poslední době hodně podařilo?

Mně se teď moc líbí, jakou máme intonaci dřev (pozn. red.: dřevěné dechové nástroje) v rámci celého orchestru a hodně teď pracujeme na barvách žesťů.

A z hlediska koncertů, zájezdů, nahrávek...

Když hrajeme jakýkoli koncert, tak reprezentujeme Plzeň a to je velká věc, chceme pro Plzeň dobré jméno. Měli jsme

a máme teď spoustu zájezdů do Německa a věřím, že se tam líbíme a budeme líbit. Loni v září jsme koncertovali na celosvětové výstavě EXPO v Japonsku. A také jsme nahráli Prokofjevův Koncert pro violoncello a orchestr i jeho některé suity. Teď čekáme na výsledek, demonahrávka mi přišla velmi fajn, jak dopadne finální verze ještě nevím, ale těším se na ni. Asi je občas důležité ohlédnout se do minulosti, ale já to moc nedělám, vždycky budu přemýšlet nad tím, co je třeba udělat dál. Upřímně mohu ale říci, že jsem hrdý na každý koncert. Nikdy se nestalo, že bychom se za některý měli stydět.

Blíží se 46. ročník festivalu Smetanovské dny...

Jeho dramaturgii připravila ředitelka Plzeňské filharmonie i ředitelka tohoto festivalu Lenka Kavalová. Já mám na starosti jen naše orchestrální koncerty a ty budou tři. Myslím, že budou hezké. Zahajovací koncert 26. února bude s naším hlavním hostujícím dirigentem Janem Šulcem a světovou mezzosopranistkou Marinou Viotti. Zazní výběr z Rossiniho hudby. Podobný koncert jsme ještě nedělali. Rossini potřebuje lehkost a virtuositu. Jsem zvědavý, jak se bude publiku líbit. Závěrečný koncert diriguji já a bude to Carmina Burana. Třetím koncertem Plzeňské filharmonie v rámci Smetanovských dnů jsou 19. března melodie z japonských anime.

Jak celkově vnímáte festival Smetanovské dny?

Plzeňská filharmonie jako pořádající organizace na ně dává velký důraz a to je vidět na atmosféře v kancelářích. Já osobně jsem moc rád, že jsou do něj zařazeny Muzikantské naděje. Se studenty ZUŠek a konzervatoře vytvoříme orchestr. Pro mě je to srdcovka. Mohu dětem ukázat a předat, co mám rád. Třeba se nakonec rozhodnou, že v orchestru nechtějí hrát, a to je taky v pořádku. Pro dítě je těžké vybrat, jakou cestou se vydá. Každý má nějaký sen, nejdřív třeba nereálný – já jsem chtěl být dinosaurem, pak mi došlo, že to nejde, tak jsem chtěl být pilot, ale taky to nešlo, protože mi nejde matematika. Hudba však s sebou přináší něco, co je důležité pro každého člověka – učí ho soustředit se a disciplína je nutná pro cokoliv, at' je to studium, nebo vaření.

Knihovně města Plzně je už 150 let. Zprvu měla jen skříň

Od prvních knih v jedné skříni po moderní kulturní a vzdělávací instituci. Taková je cesta Knihovny města Plzně, od jejíhož založení letos uplyne už 150 let. Radniční listy ve spolupráci s touto institucí přináší v novém seriálu cestu do její historie, vývoje a proměn.

Zastavení druhé: Od skříně ke stálému sídlu

První knihy plzeňské obecní knihovny se roku 1876 vešly do jediné skříně v budově tehdejšího vyššího reálného gymnázia ve Veleslavínově ulici – dnes zde sídlí Fakulta pedagogická Západočeské univerzity. V následujících desetiletích knihovna několikrát změnila své působíště, většinou z důvodu nevyhovujících prostor. Tento „kočovní“ způsob existence trval více než osm desetiletí.

Od roku 1893 byla knihovna umístěna v přízemí západního křídla tzv. Kamerálu (místní název pochází z německého slova kamerale, což znamenalo státní finanční hospodářství; prvními obyvateli totiž byly finanční a celní úřady) v Kopeckého sadech 11.

Roku 1900 píše časopis České knihovnictví: „Leč stavení to, jemuž se v lidu pro-

Takto vypadala městská veřejná čítárna v roce 1938, kdy knihovna sídlila v budově německého gymnázia v tzv. Husově domě (dnes B. Smetany 14).

Foto: Archiv Knihovny města Plzně

stě říkalo ‚Kamerál‘ a jež sloužilo účelům školským, letos bylo strženo, ustupujíc nové budově plzeňské ‚Měšťanské besedy‘. I přenesena byla knihovna zatím do

školní budovy severního obvodu v sádech Otakarových – do domu, jenž stojí těsně ‚u saského‘ mostu a ode dávna sluje ‚U Zopů‘.“

Z budovy U Zopů (nyní ZŠ Podmostní) se po necelém roce, v létě 1901, knihovna přesunula do nové budovy městských muzeí, její vchod byl ze Šafaříkových sadů. Už v roce 1905 se ale stěhovala znovu, tentokrát do mezipatra nárožního domu v Sedláčkově ulici 9 (dnes roh s Prešovskou). Ani tam však dlouho nežůstala.

Od roku 1913 sídlila ve dvorním traktu domu č. 41 na Jungmannově třídě (dnes Americká 8), ve stejném domě jako hostinec U Hodinářů. Vzpomínky studenta českého gymnázia z roku 1914 přináší živý obraz dobového provozu: „Místnost dosti veliká, z níž asi čtvrtina plochy u dveří byla vyhrazena jako čekárna... Kolem stěn až ke stropu stály police s knihami... Spojení s hořejškem obstarával ‚výťah‘ – truhlík běžající na provaze mezi dvěma latěmi.“

Prostory byly malé, tmavé a vlhké. Přes opakované snahy se tehdy vhodnější místo nenašlo.

Zásadní změna nastala v roce 1931, kdy se knihovna po 55 letech provizorií přestěhovala do důstojnějšího prostředí jižního křídla bývalého německého gymnázia v tzv. Husově domě (dnes B. Smetany 14). Slavnostní otevření se konalo 3. října 1931.

V nových prostorách vznikla čítárna, dětské oddělení, půjčovna i kanceláře.

Toto uspořádání však vydrželo jen do roku 1954. Tehdy Jednotný národní výbor rozhodl, že budovu získá nově vzniklá Státní studijní knihovna (dnešní Studijní a vědecká knihovna Plzeňského kraje). Knihovna byla dočasně přesunuta do prostor Krajského muzea (nyní Západočeské muzeum), kde měla k dispozici jen dvě místnosti – pro výpůjčky, studovnu a nezbytnou administrativu.

Definitivní zlom přišel v dubnu 1960, kdy byla slavnostně otevřena nová ústřední budova v ulici B. Smetany 13, která je hlavním sídlem Knihovny města Plzně dodnes. Přestože prošla několika úpravami, její historická architektura z první poloviny 20. století neumožňuje plně dostát nárokům na knihovnu století jednadvacátého. Proto město Plzeň po více než šedesáti letech provozu připravuje její rozsáhlou rekonstrukci. Ta by měla přinést moderní interiéry, nový multifunkční sál i bezbariérové přístupy. V obnovených prostorách tak návštěvníci najdou prostředí, kde se dlouhá historie snoubí s moderními službami dostupnými všem obyvatelům města.

Objektivem Plzeňanů: Sídliště Vinice

Výstavba sídliště Vinice v roce 1988. V pozadí vlevo sídliště Lochotín, vpravo vrch Mikulka. Foto: Tomáš Jochec, zdroj: Archiv města Plzně

Na nedatovaném snímku je vlevo část ulice Brněnské a zadní trakty ulic Břevlavská a Strážnická. Foto: Tomáš Jochec, zdroj: Archiv města Plzně

Pohled z ulice Brněnské do ulice Břevlavské, nedatováno. Foto: Tomáš Jochec, zdroj: Archiv města Plzně

Posledním sídlištěm, které na Severním Předměstí vzniklo, byly Vinice, situované západně od Karlovarské ulice nad Lochotínským parkem a zoologickou zahradou, pod vrchem Sylván. Název byl odvozen od stejnojmenného svahu jižně odsud, na němž se až do renesance pěstovala vinná réva. Dokladem toho jsou dochované rozsáhlé terasy s tarasními zidkami z velkých pískovcových kamenů.

Příprava sídliště probíhala zároveň s přípravou obytného souboru Košutka už koncem sedmdesátých let minulého století, samotná výstavba však začala až v polovině let osmdesátých.

Urbanistickou studii a koncept pro území Vinic zpracoval tým vedený architektem Miloslavem Sýkorou, projektové přípravě se věnovali architekti Karel Salát a Vratislav Kučera. Stejně jako v případě sídliště Košutka i zde bylo patrné, že se

autoři chtějí vrátit k blokové zástavbě. Na Vinicích se rozhodli pro menší pravouhlé bloky, oproti původním předpokladům však do jejich ploch přibýly další věžové domy. První byty byly na Vinicích předány na konci července 1989.

Sídliště ovšem nebylo realizováno v celém rozsahu podle urbanistické studie. Dokončena byla v roce 1994 pouze větší část jižního obytného souboru bez západního zakončení, kde později vznikl

obytný soubor Sylván. Severní část Vinic realizovaná již nebyla.

Zatímco ostatní tři sídliště tvořící spolu s Vinicemi Severní Předměstí byla v letech 1980–1990 napojena na tramvajovou síť, na Vinice plánovaná trať dosud postavena nebyla a sídliště je tak s městem spojeno pouze autobusy. Ještě dlouho po dokončení si také obyvatelé sídliště stěžovali na nízkou občanskou vybavenost.

Zajímavostí je, že v oblasti, kde v osmdesátých letech vyrostly Vinice, bylo architekt Karlem Honzíkem a Jaroslavem Kándlem navrženo sídliště už v roce 1947. Bydlení ve věžových objektech svobodáren a nízkých řadových domech mělo najít na 3000 rodin zaměstnanců Škodovky. Autoři mysleli i na občanskou vybavenost nebo ústřední vytápění a už tehdy plánovali spojit sídliště s centrem města cyklostezkou.

Archiv města Plzně

Panovnické návštěvy v Plzni po nástupu Habsburků na český trůn

Habsburkové nastoupili na český trůn v roce 1526 a udrželi se na něm až do vzniku Československé republiky v roce 1918, tedy bezmála 400 let. Vláda Habsburků v českých zemích se vyznačovala postupným přechodem od stavovské monarchie k absolutismu, centralizací správy do Vídně a prosazováním katolicismu. V tomto díle seriálu Radničních listů o návštěvách významných osobností v Plzni se budeme věnovat návštěvám habsburských panovníků v letech 1526 až 1576.

Prvním z habsburských panovníků na českém trůně byl Ferdinand I. Habsburský (1503–1564). Ten prokazatelně Plzeň navštívil poprvé v roce 1532 při své cestě na říšský sněm do Řezna. Podruhé se zde zastavil se svým synem arciknížetem Ferdinandem (1529–1595) dne 5. února 1558 při cestě na říšský sněm do Frankfurtu, kde byl prohlášen římským císařem. Jeho uvítání v Plzni bylo velkolepé. Císařská suita vyšel z Plzně naproti velký průvod s korouhvemi a to až do míst, kde se dnes

říká podle hostince, který zde později vznikl, U Hamburku.

Plzeň v době renesanční slávy

O pozvednutí Plzně na úroveň hlavního města se zasloužil ovšem místodržitel českého království arcikníže Ferdinand II. Tyrolský (již výše zmíněný syn Ferdinanda I.). Ten sem přesídlil na pět měsíců od počátku října 1554 ve strachu před morovou nákazou i se svým dvorem, který měl na 200 dvořanů a služebníků. Učinil tak Plzeň de facto hlavním městem Českých zemí. Z Prahy se sem přesunuly také hlavní zemské úřady, častěji zde byli přítomni také nově jmenovaní zemští úředníci (celkem pět). Mezi prvořadě úkoly místodržitelského dvora patřilo zajištění finančních potřeb státu, proto se do Plzně přestěhovala i česká komora a zároveň tu úřadovali i zemští berníci. Plzeň byla místem politicky, administrativně i nábožensky zcela spolehlivým, výhodou byla i její strategická poloha na cestě mezi Prahou a Norimberkem.

Pobyt místodržitele Ferdinanda přinesl do Plzně i závan pozdní italské re-

Plzeň na rytině J. Willenberga (výřez), 1602. Zdroj: Archiv města Plzně

nesance. Vlašská renesance v Plzni v té době měla silné zázemí. Žila zde totiž kolonie patnácti italských zedníků a kameníků, kteří se v Plzni usadili ve druhé polovině 16. století. Přišli sem většinou z Kaceřova, kde pracovali na stavbě grypskovského zámku. Nejvýznamnějším z nich byl Giovanni de Statia, který se stal dominantní osobností plzeňské renesance a zároveň autorem nové plzeňské radnice, stavěné v letech 1554–1559.

V Plzni se Ferdinand opět setkal se svojí láskou Filipínou Welserovou (* 1527 –

† 24. dubna 1580). Seznámili se již v roce 1548 či 1551 v Augšpurku, kam Ferdinand doprovázel svého otce na říšský sněm. Filipína Welserová pocházela z augsburské patricijské rodiny, která byla sice velmi bohatá a půjčovala peníze i samotnému císaři, nebyla ovšem šlechtického původu, a tak byl oficiální sňatek nemyslitelný. To ale mladému páru v lásce nezabránilo.

Ferdinand v Plzni uspořádal 22. a 23. února 1555 maškarní slavnost a taneční zábavu. Na náměstí se konaly za účasti urozených bojovníků i samotného mladého místodržitele pěší i jízdní turnaje, kterým dámy (včetně Filipíny) přihlížely z oken okolních domů.

Pro Filipínu byl ovšem mladý místodržitel schopen a ochoten udělat mnohem více. V lednu 1557 na zámku Březnice, kde Filipína žila u své tety Kateřiny z Lokšan, proběhl jejich tajný sňatek. Filipína však před okolím zůstávala svobodnou ženou, a tak děti, které se z jejich manželství narodily, přijímala jako nalezenice a „adoptovala“ je. Císař se o nerovném (morganatickém) sňatku svého syna dozvěděl až v roce 1559,

manželství toleroval, ale muselo před veřejností zůstat utajené a potomci Ferdinanda a Filipíny byli vyloučeni z následnictví. Sňatek byl oficiálně uznán až papežskou kurií v roce 1576, již v roce 1580 ale Filipína umírá. Z manželství se narodily čtyři děti, poslední dvojčata však zemřela ve věku několika měsíců.

Příběh Ferdinanda Tyrolského a Filipíny Welserové mají Plzeňané v živé paměti díky baletnímu zpracování německého choreografa a režiséra Dustina Kleina Ferdinand a Filipína, které bylo uváděno v nedávné době na Nové scéně Divadla J. K. Tyla v Plzni.

Ferdinand Tyrolský se ale jako druhorozený syn českým králem nestal. Tento titul připadl jeho staršímu bratru Maximiliánovi (1527–1576). Maximilián II. zavítal do Plzně asi v polovině září roku 1575 při své cestě do Řezna a odpočinul si na zdejší radnici. Krátce zde pobyl i při své zpáteční cestě do Prahy na svátek svatého Václava 28. října téhož roku.

Štěpánka Pflegerová
Archiv města Plzně

SOUTĚŽ Z HISTORIE

Plzeňská radnice patří k nejvýznamnějším renesančním radničním stavbám v aaalských zemích. Její nejstarší podoba je zachycena na vedutě Jana Willenberga z roku 1602.

Sgrafita, která její fasádu zdobí dnes, jsou však podstatně mladšího data. Vznikla při velké rekonstrukci radniční budovy na počátku 20. století a jejich autorem je architekt Jan Koula.

Nejvýše se táhne ornamentální vlys s putti, v jehož středu je kartuše s leto počtem 1558, ač k úplnému dokončení stavby došlo o rok později. Meziokenní plochy třetího patra jsou vyzdobeny alegorickými figurami (Právo, Spravedlnost, Pravda, Válka a Mír držící nápis Plzeň). Najdeme zde i figuru drába či městského písaře. Následuje pás,

Novodobé fresky na plzeňské radnici. (Zdroj: Archiv města Plzně)

v němž se střídají pole alegorická (řemesla) a ornamentální. V pásu mezi okny jsou nápisové desky, jejichž texty se vztahují k jednotlivým částem městského znaku. Nad okny prvního patra se střídají vyobrazení částí erbu s architektonicky vyzdobenými tympanony.

Mezi okny prvního patra spatřujeme postavy králů, kteří byli pro Plzeň zvláště významní, a největší pole zaujímá městský znak.

Objevují se zde:

- A/ Václav II., Jan Lucemburský a Rudolf II.
- B/ Václav II., Karel IV. a Václav IV.
- C/ Václav II., Karel IV. a Rudolf II.

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž z historie na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do 20. února. Správná odpověď v lednové soutěži byla B/ v Západočeském muzeu v Kopeckého sadech.

Uspěla Jitka Ježková.

SOUTĚŽ SE ZOO

a následně se přemístí na statek Lüftnerka. Návštěvníci se mohou těšit na soutěžní stezku, masky na chůdách, vystoupení folklorního souboru, masopustní průvod a nebude chybět ani tradiční vyhánění zimy a „tařkařice“ s Jaromilem. Pro návštěvníky, kteří přijdou v masce, bude platit zvýhodněné vstupné 100 korun. A pozor, zoo letos slaví 100 let a prvních 100 masek speciálně odmění. Zoo dále na 19. února při-

pravuje speciální večerní prohlídky. Naši čtenáři mohou i tentokrát soutěžit o knihu autora Františka Hykeše s názvem Cesta k půl milionu návštěvníků. Je plná barevných fotografií i zajímavých informací.

Kolik stálo v čele plzeňské zoo za 100 let jejího trvání žen:

- A/ 0
- B/ 1
- C/ 2

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž se zoo na adresu redakce nebo na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu do 20. února. Správná odpověď v lednové soutěži byla C/ asijských zoborožců.

Uspěl Miro Rathouský.